

ŻEGLARZ JACHTOWY UPRAWNIENIA

Osoba posiadająca stopień żeglarsza jachtowego uprawniona jest do:

1. Prowadzenia jachtów żaglowych bez lub z pomocniczym napędem mechanicznym po wodach śródlądowych.
2. Prowadzenia jachtów żaglowych bez lub z pomocniczym napędem mechanicznym o długości całkowitej kadłuba do **8,5 m** po wodach morskich w strefie do **2 Mm** (mil morskich) od brzegu w porze dziennej.

Osoby, które nie ukończyły **16** roku życia, realizują przyznane uprawnienia pod nadzorem osoby pełnoletniej*.

*/ Za prowadzenie jachtów pod nadzorem uważa się żeglugę w porze dziennej na akwenie, na którym prowadzona jest ciągła obserwacja, przy zapewnieniu możliwości podjęcia na tym akwenie natychmiastowej akcji ratowniczej z wykorzystaniem łodzi ratunkowej oraz odpowiedniego sprzętu ratunkowego i wyposażenia technicznego. Osoba prowadząca nadzór musi być pełnoletnia i posiadać patent żeglarsza jachtowego lub wyższy.

ŻEGLARZ JACHTOWY WZÓR PATENTU

Osoba posiadająca uprawnienia żeglarsza jachtowego legitymuje się patentem o następującym wzorze:
a w e r s

The image shows the front side of a Polish Yachting Patent (Wzór Patent). It is a light blue document with a white and red horizontal bar at the top left. The text is in Polish and English. The Polish text includes 'RZECZPOSPOLITA POLSKA', 'PATENT NR.', 'ŻEGLARZA JACHTOWEGO', 'NAZWISKO/SURNAME', 'IMIĘ NAJWIĘKZAJE', 'DATA I MIEJSCE URODZENIA/DATE AND PLACE OF BIRTH', 'PESEL/PERSONAL NUMBER', and 'PODPIS/SIGNATURE'. The English text includes 'REPUBLIC OF POLAND' and 'CERTIFICATE OF COMPETENCY OF INLAND SKIPPER'. There is a watermark 'WZÓR' in the center and a coat of arms on the right. A 'ZDJĘCIE' (photo) area is indicated on the left, and a 'HOLOGRAM' area is indicated on the right.

r e w e r s

PATENT WYDAWANY JEST NA PODSTAWIE ART. 53A UST. 6 USTAWY Z DNIA 18 STYCZNIA 1996 R. O KULTURZE FIZYCZNEJ (DZ. U. Z 2001 R., NR 81, POZ. 889, Z PÓŹNIEJSZYMI ZMIANAMI).

ŻEGLARZ JACHTOWY PROCEDURA UZYSKANIA STOPNIA

1. Od kandydata na stopień żeglarza jachtowego wymagane jest:
  - ukończone 12 lat (legitymacja szkolna lub inny dowód tożsamości)
  - zaświadczenie o dobrym stanie zdrowia - orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do uprawiania żeglarstwa
(**pobierz druk**)
  - w przypadku osoby niepełnoletniej - pisemna zgoda rodziców/opiekunów na uprawianie żeglarstwa
(**pobierz druk**)
  - ukończenie szkolenia na stopień żeglarza jachtowego
(**pobierz druk**)
  - podejście do egzaminu na stopień żeglarza jachtowego
(**pobierz druk**)
  - zdanie z wynikiem pozytywnym egzaminu na stopień żeglarza jachtowego przed Komisją Egzaminacyjną PZZ
(**pobierz druk**)
2. Szkolenie żeglarskie na stopień żeglarza jachtowego (obligatoryjne) wg programu szkolenia PZZ (lub innego programu szkolenia zatwierdzonego przez właściwe ministerstwo), prowadzone jest przez Instruktora Żeglarstwa PZZ. Pozytywne zakończenie szkolenia potwierdza odpowiednie zaświadczenie, wydane przez KWŻ-ta (kierownika wyszkolenia żeglarskiego).
3. Egzamin na stopień żeglarza jachtowego organizowany i przeprowadzany jest przez PZZ (Komisja Egzaminacyjna powoływana jest przez właściwe władze OZZ).
4. Po zatwierdzeniu wyników egzaminu przez Prezydium PZZ, druk patentu wydawany jest przez biuro PZZ i wysyłany na adres posiadacza stopnia żeglarza jachtowego.
(**procedura złożenia dokumentów i wniesienia opłat**)
(**wzór patentu**)
(**uprawnienia**)
(**cennik**)

ŻEGLARZ JACHTOWY PROGRAM SZKOLENIA

Osoba odbywająca szkolenie na stopień żeglarsza jachtowego powinna opanować wiedzę i umiejętności praktyczne w następującym zakresie.

WIEDZA TEORETYCZNA

1. Przepisy.

- wybrane przepisy żeglugowe obowiązujące na śródlądowych drogach wodnych odnoszące się do żeglugi jachtowej:
- prawo drogi,
- sygnały wzrokowe i dźwiękowe,
- sygnały wzywania pomocy,
- znaki żeglugowe,
- wypadki i awarie - zasady postępowania,
- elementarne wiadomości o przepisach obowiązujących na wodach morskich, przepisy portowe,
- etykieta jachtowa – zasady zachowania się na jachcie i obyczaje żeglarskie.

2. Budowa i obsługa jachtu.

- nazewnictwo podstawowych części składowych jachtu śródlądowego,
- zasady bezpiecznego posługiwania się instalacjami jachtowymi,
- zasady eksploatacji jachtowego silnika przyczepnego.

3. Teoria żeglowania.

- wiatr rzeczywisty i pozorny,
- kursy jachtu względem wiatru,
- siły działające na jacht,
- zawietrzność i nawietrzność,
- współpraca żagli,
- działanie steru,
- stateczność jachtu.

4. Locja.

- oznakowanie śródlądowego szlaku żeglugowego,
- żegluga na rzece,
- elementarne informacje o budowach hydrotechnicznych – śluza, jaz,
- elementarne wiadomości o:
- oznakowaniu nawigacyjnym wód morskich (system IALA),
- księgach locji,
- spisach świateł i sygnałów nawigacyjnych,
- mapach morskich.

5. Ratownictwo.

- środki bezpieczeństwa i sposoby posługiwania się nimi,
- zasady zachowania się po wywrotce jachtu,
- wiadomości o ratownictwie na wodach śródlądowych,
- podstawowe informacje o ratownictwie na wodach morskich:
- Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa (SAR),
- ratownictwo brzegowe,
- Morskie Ratownicze Centrum Koordynacyjne,
- podstawy pomocy przedmedycznej w najczęściej występujących obrażeniach na jachcie w czasie rejsów,
- żegluga w niebezpiecznych warunkach.

6. Teoria manewrowania.

- zasady wykonywania manewrów żeglarskich,

- umiejętność planowania i wyboru drogi jachtu (halsowanie).

7. Meteorologia.

- podstawowe wiadomości o wiatrach – znajomość skali Beauforte'a,
- podstawowa znajomość wybranych zjawisk meteorologicznych,
- niebezpieczne dla żeglarzy zjawiska meteorologiczne i ich oznaki,
- znajomość meteorologii w zakresie rozumienia komunikatów meteorologicznych w mediach,
- podstawowa umiejętność uzyskiwania prognoz pogody.

8. Podstawowe zasady ochrony wodnego środowiska naturalnego.

UMIĘTNOŚCI PRAKTYCZNE

1. Eksploatacja jachtu śródlądowego.

- taklowanie jachtu, klar jachtu,
- obsługa żagli, osprzętu i podstawowych urządzeń na jachcie,
- zasady cumowania jachtu,
- umiejętność wiosłowania,
- obsługa silnika zaburtowego,
- umiejętność sprawdzenia stanu technicznego jachtu żaglowego.

2. Prace bosmańskie.

- umiejętność wiązania podstawowych węzłów żeglarskich,
- podstawowe naprawy jachtu i osprzętu.

3. Umiejętność wykonania następujących manewrów jachtem typu slup o długości kadłuba większej niż 5,5m pod żaglami:

- manewry podstawowe:
  - zwrot przez sztag,
  - zwrot przez rufę,
  - odejście od nabrzeża,
  - dojscie do nabrzeża,
  - alarm „człowiek za burką”.
- manewry dodatkowe:
  - stawanie w dryf,
  - dojscie do boi,
  - odejście od boi,
  - stawanie na kotwicy,
  - zejście z kotwicy.

4. Umiejętność wykonywanie następujących manewrów jachtem żaglowym o długości kadłuba większej niż 5,5m na silniku:

- manewry podstawowe:
  - odejście od nabrzeża,
  - dojscie do nabrzeża.
- manewry dodatkowe:
  - dojscie do boi,
  - odejście od boi,
  - holowanie pojedynczego jachtu.

5. Obrót lub przesunięcie jachtu przy pomocy, praca cumami.

ZALECENIA

1. Wskazane jest aby szkolenie praktyczne manewrów pod żaglami odbywało się w etapie początkowym na jachtach otwarto-pokładowych typu slup, a w etapie zaawansowanym na jachtach

kabinowych typu slup.

2. Mając na uwadze program szkolenia zaleca się następujący zakres czasowy szkolenia:

- wiedza teoretyczna - **20 godz.**

- umiejętności praktyczne - **80 godz.**

Uwzględniając różne formy organizacji szkolenia praktycznego zaleca się, aby czas szkolenia pojedynczej osoby za sterem jachtu nie był krótszy niż **20 godz.**

ZEGLARZ JACHTOWY DRUKI

System Szkolenia PZŻ na stopnie żeglarskie przewiduje stosowanie następujących druków na stopień żeglarza jachtowego:

DRUKI ORGANIZACYJNE

lp.	druk	link	kod	uwagi
1.	wniosek o wydanie patentu żeglarza jachtowego	pobierz	WPT-ZJ ver.1	wypełnia kandydat na stopień zj i KWŻ (przed egzaminem)
5.	wniosek o wymianę patentu żeglarza jachtowego	pobierz	WYM-ZJ ver.1	zagubienie patentu, wymiana na nowy, aktualizacja danych
9.	oświadczenie rodziców / opiekunów o zgodzie na uprawianie żeglarstwa	pobierz	ZGD-ZJ ver.1	oświadczenie wystawiane przez rodziców / opiekunów osób niepełnoletnich
10.	zaświadczenie lekarskie dla kandydatów na stopnie żeglarskie	pobierz	ZAS-LEK ver.1	wypełnia uprawniony lekarz
12.	opinia z rejsu	pobierz	OPI-RE ver.1	opinia skippera wystawiana załogantowi

DRUKI SZKOLENIOWE

13.	zgłoszenie szkolenia na stop. żeglarza jachtowego i sternika jachtowego	pobierz	ZGL- ZJSJ ver.1	druk dobrowolnego zgłoszenia szkolenia żeglarskiego
14.	zaświadczenie o odbyciu szkolenia na stopień żeglarza jachtowego	pobierz	ZSZ-ZJ ver.1	wypełnia KWŻ szkolenia na stopień zj

DRUKI EGZAMINACYJNE

16.	wniosek o powołanie komisji	pobierz	WKE-ZJ ver.1	wypełnia organizator szkolenia na stopień zj
-----	--	-------------------------	-----------------	---

	egzaminacyjnej na stop. żeglarza jachtowego			
18.	decyzja o powołaniu komisji egzaminacyjnej na stop. żeglarza jachtowego	pobierz	DKE-ZJ ver.1	wypełnia Komisja Szkolenia OZŻ / PZŻ
20.	protokół komisji egzaminacyjnej na stopień żeglarza jachtowego	pobierz	PKE-ZJ ver.1	wypełnia Komisja Egzaminacyjna
22.	zaświadczenie o zdaniu egzaminu na stopień żeglarza jachtowego	pobierz	ZEG-ZJ ver.1	wypełnia Komisja Egzaminacyjna na stopień żj

ŻEGLARZ JACHTOWY WYMAGANIA EGZAMINACYJNE

Wymagania egzaminacyjne na stopień żeglarza jachtowego:

EGZAMIN PRAKTYCZNY

1. Egzamin praktyczny obejmuje:

- manewrowanie jachtem pod żaglami,
- manewrowanie jachtem na silniku,
- umiejętność kierowania załogą,
- pracę w charakterze członka załogi,
- umiejętności z zakresu prac bosmańskich.

2. Umiejętność manewrowania:

- manewry pod żaglami na jachcie typu słup o długości kadłuba > niż 5,5 m - przy sile wiatru (1-5)⁰B,
- manewry na silniku na jachcie typu słup o długości kadłuba > niż 5,5 m - przy sile wiatru (1-5)⁰B,
- na akwenie manewrowym z dostępnym pomostem wyposażonym w sprawne urządzenia cumownicze i dostępną boją manewrową.

3. Manewry pod żaglami.

3.1. Manewry podstawowe:

- zwrot przez sztag,
- zwrot przez rufę,
- odejście od nabrzeża,
- dojszenie do nabrzeża,
- alarm „człowiek za burtą”.

3.2. Manewry dodatkowe:

- dojszenie do boi,
- odejście od boi,
- stawanie na kotwicy,
- zejście z kotwicy,
- stawanie w dryf.

4. Manewry na jachcie na silniku.

4.1. Manewry podstawowe:

- odejście od nabrzeża,
- dojscie do nabrzeża,

4.2. Manewry pomocnicze:

- dojscie do boi,
- odejście od boi,
- holowanie jachtu.

5. Zakres wymagań.

5.1. Egzamin z manewrowania jachtem :

a) manewrowanie jachtem pod żaglami:

- zdający wykonuje na jachcie pod żaglami minimum wszystkie manewry podstawowe wymienione w pkt. 3.1.,

- o ilości , kolejności i rodzaju manewrów decyduje KE.

b) manewrowanie jachtem na silniku:

- zdający wykonuje na jachcie minimum wszystkie manewry podstawowe wymienione w punkcie 4.1.,

- o ilości , kolejności i rodzaju manewrów decyduje KE.

c) umiejętność kierowania załogą:

- zdający wykazuje na jachcie pod żaglami umiejętność: kierowania i planowania pracy załogi, wydawania komend i poleceń, egzekwowania ich wykonywania we właściwym momencie przez załogę, podejmowania decyzji związanych z manewrowaniem i eksploatacją jachtu,

d) praca w charakterze członka załogi:

- zdający wykazuje na jachcie pod żaglami umiejętność: reagowania na przechyły jachtu (balastowanie) bez polecenia prowadzącego, prowadzenia fok w stosunku do kierunku wiatru i ustawienia grota, prawidłowego wykonywania poleceń prowadzącego jacht, prawidłowego odpowiadania na komendy.

5.2. Egzamin z prac bosmańskich:

- zdający wykazuje umiejętność wiązania 12 wymaganych węzłów oraz usuwania prostych usterek i awarii kadłuba i takielunku.

6. Definicje i interpretacje.

1. Osoba zdająca egzamin z manewrowania jachtem pod żaglami i na silniku powinna samodzielnie sterować jachtem.

2. Brak komend i poleceń wydawanych załodze przez zdającego egzamin może być traktowane jako brak umiejętności z zakresu kierowania pracą załogi.

3. Za właściwe wykonanie komend i poleceń rozumie się także umiejętność samodzielnego wykonania wszystkich czynności, których wymaga żegluga manewrowania danym jachtem.

4. Za prawidłowe wykonanie manewrów pod żaglami uważa się:

a) zwrot przez sztag:

- jacht zmienił hals podczas przechodzenia linii wiatru dziobem z zachowaniem zdolności manewrowej w ciągłej, nie przerywanej cyrkulacji, z kursu ostry bajdewind na kurs ostry bajdewind przeciwnego halsu.

b) zwrot przez rufę:

- jacht zmienił hals podczas przechodzenia linii wiatru rufą w ciągłej, nie przerywanej cyrkulacji, z kursu pełny baksztag na kurs pełny baksztag przeciwnego halsu.

c) odejście od nabrzeża:

- jacht odszedł od nabrzeża przy pomocy żagli i odpłynął na zadanym halsie.

d) dojscie do nabrzeża:

- jacht doszedł przy pomocy żagli we wskazane przez KE miejsce i zacumował w określony przez nią

sposób.

e) alarm „człowiek za burtą”:

- ogłoszono alarm, wyznaczono obserwatora, podano środki ratunkowe po nawietrznej „człowieka za burtą”,
- podejście do „człowieka za burtą” odbyło się na żaglach, na kursie bajdewind, właściwą burtą z prędkością ok. 1 węzła (ok. 0.5 m/s), w czasie nie dłuższym niż 3 minuty,
- wyznaczono odpowiednio wcześniej osoby do podjęcia „człowieka za burtą” i w zależności od konstrukcji jachtu podjęto go z wody na pokład,
- udzielono „człowiekowi” niezbędnej pomocy,
- utrzymano zdolność manewrową jachtu przez cały czas manewru.

f) dojdzie do boi:

- jacht zatrzymał się w linii wiatru, w odległości skutecznego zasięgu bosaka, a boja znajduje się przed dziobem lub do wysokości want,
- zacumowano jacht przy zrzuconym lub zrolowanym foku.

g) odejście od boi:

- jacht po postawieniu żagli i oddaniu cumy dziobowej odszedł od boi na zadany hals.

h) stawanie na kotwicy:

- sklarowano kotwicę i przygotowano dostateczną długość liny kotwicznej,
- rzucono kotwicę przy nieznacznym posuwaniu się jachtu do przodu w linii wiatru z jednoczesną cyrkulacją, lub po rozpoczęciu biegu wstecznego,
- zrzucono lub zrolowano fok, w razie konieczności podczas dryfu jachtu w linii wiatru luzowano linę kotwiczną.

i) zejście z kotwicy:

- po wyrwaniu kotwicy jacht odszedł na zadany hals,
- dokonano klaru kotwicy i liny kotwicznej.

j) stawanie w dryf:

- podczas kursu bajdewind bez luzowania wybranego fok, nastąpiło przejście dziobem linii wiatru, ustawiono jacht burtą do wiatru, płetwę steru wyłożono na burtę nawietrzną i utrzymano jacht w dryfie.

5. Za prawidłowe wykonanie manewrów na silniku uważa się:

a) odejście od nabrzeża:

- jacht odszedł na zadany kurs.

b) dojdzie do nabrzeża:

- jacht zatrzymał się we wskazanym przez KE miejscu.

c) dojdzie do boi:

- jacht zatrzymał się w linii wiatru, w odległości skutecznego zasięgu bosaka, a boja znajduje się przed dziobem.
- zacumowano jacht i wyłączono napęd.

d) odejście od boi:

- jacht po uruchomieniu silnika i oddaniu cumy odszedł od boi na zadany kurs.

f) holowanie pojedynczego jachtu:

- gdy na jachcie sklarowano i zamocowano hol, prawidłowo go podano i przeprowadzono zespół holowniczy we wskazane miejsce.

6. Obowiązuje znajomość 12 węzłów: prosty, ratowniczy (dwa sposoby), knagowy, buchta, ósemkowy, refowy, szotowy, flagowy, rożkowy, sztyk, wyblinka, cumowy żeglarski.

7. Stosuje się następujące kryteria ocen:

5 – *bardzo dobry*

- zdający wykonuje manewry pod żaglami lub na silniku w sposób bezpieczny i skuteczny, powtarzalny i pewny, bez poprawek, potrafi kierować załogą w sposób zdecydowany,

4 – *dobry*

- zdający wykonuje manewry w sposób bezpieczny i skuteczny bez poprawek, potrafi kierować załogą,

3 – dostateczny

- zdający wykonuje manewry pod żaglami lub na silniku w sposób bezpieczny i skuteczny z poprawkami, potrafi kierować załogą w stopniu wystarczającym,

2 – niedostateczny (ocena nie zaliczająca egzaminu)

- zdający nie potrafi wykonać w sposób bezpieczny i skuteczny manewrów, nie potrafi kierować załogą,
- ze względu na bezpieczeństwo załogi lub jachtu odebrana została zdającemu komenda podczas egzaminu.

8. Uwagi końcowe.

1. Przed egzaminem praktycznym KE powinna zapoznać zdających z niniejszymi wytycznymi, a po jego zakończeniu - omówić wyniki (szczególnie w przypadku ocen niedostatecznych).

2. KE ma obowiązek zapewnić bezpieczeństwo żeglugi w czasie trwania egzaminu.

3. Na życzenie zdającego KE powinna umożliwić mu zapoznanie się w czasie paru minut z własnościami żeglugowymi jachtu.

4. Jeżeli KE uzna, że wykonywany manewr zagraża bezpieczeństwu załogi lub jachtu, powinna odebrać zdającemu komendę, co oznacza ocenę niedostateczną.

5. KE decyduje o tym czy wykonany manewr był bezpieczny i skuteczny oraz o ocenie egzaminu.

6. Droga przebyta przez jacht i liczba zwrotów może być, co najwyżej dwukrotnie większa od uznanej przez KE za niezbędne.

7. Osoba zdająca egzamin może wykonywany manewr przerwać i powtórzyć go od początku tylko raz.

8. Egzamin z alarmu „człowiek za burtą” odbywa się na otwartym akwenu.

9. Ocena końcowa egzaminu praktycznego jest średnią arytmetyczną z poszczególnych jego członów.

EGZAMIN TEORETYCZNY

1. Egzamin teoretyczny obejmuje sprawdzenie wiadomości z następujących przedmiotów:

- przepisy,
- budowa jachtu,
- teoria żeglowania,
- locja śródlądowa,
- meteorologia,
- ratownictwo.

2. Wiedzę z zakresu wiadomości teoretycznych należy sprawdzić w formie:

- a) egzaminu pisemnego do wyboru przez KE.
  - pisemne odpowiedzi na pytania,
  - rozwiązanie testu,
- b) ustnych odpowiedzi na pytania.

3. O wyborze formy egzaminu teoretycznego oraz pytaniach decyduje Komisja Egzaminacyjna.

4. Zadania i pytania egzaminacyjne powinny spełniać wymagania § 9 rozporządzenia Ministra Sportu z 9 czerwca 2006 r o uprawianiu żeglarstwa.

